

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН МАГІСТРАМИ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОГО НАПРЯМКУ НАВЧАННЯ (ЕКОЛОГАМИ)

Економічні компетентності та знання економічних аспектів діяльності, в умовах розвитку соціально-орієнтованої ринкової економіки України, є важливими для здобувачів другого рівня вищої освіти будь-якої спеціальності. Не є винятком і освітні програми природничо-математичного напрямку навчання. Як показує аналіз освітніх програм українських університетів, всі вони місять в циклі нормативних дисциплін, дисципліни економічного змісту.

Наприклад дисципліна «Екологічний менеджмент та аудит» входить до складу нормативних дисциплін ОП «Екологія» (магістр) Уманського національного університету садівництва [1], ОП «Екологія та екологічна освіта» Житомирського державного університету імені І.Франка [2], ОП «Екологія» Чернівецького національного університету [3], ОП «Екологія та охорона навколишнього середовища» в НУ кораблебудування ім. адмірала Макарова м. Миколаїв [4], ОП «Екологія» в НУ «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка [5]. В Чернівецькому національному університеті магістри екологи обов'язково вивчають ще й такі економічні дисципліни як: «Сталий розвиток і циркулярна економіка», «Сучасні концепції та оптимізація природокористування».

В НУ «Чернігівська політехніка» є такі магістерські освітні програми природничо-математичного напрямку як: ОП «Економіка довкілля та природних ресурсів», де вивчають такі нормативні дисципліни як «Економіка довкілля та природних ресурсів», «Екологічний менеджмент» та ОП «Екологічна безпека» з нормативною дисципліною «Екологічний менеджмент та управління екологічними проектами» [6].

Ми бачимо, що дисципліни економічного змісту, які враховують професійну спрямованість навчання здобувачів освіти, присутні у всіх розглянутих ОП. Проблема полягає в тому, що не всі бакалаври природничо-математичного напрямку вивчають такі базові економічні дисципліни як: «Економічна теорія», «Основи менеджменту» чи «Економіка природокористування», що значно ускладнює опанування здобувачами освіти вузьких професійних економічних дисциплін.

Тому ми вважаємо, що в усіх університетах бакалаврські ОП природничо-математичного напрямку повинні містити як мінімум такий освітній компонент як «Економічна теорія» зі змістовим модулем «Менеджмент» або «Економіка природокористування». Це значно покращить рівень економічної компетентності бакалаврів та сформує міцний фундамент для майбутнього опанування ними більш складних професійних економічних дисциплін магістерського рівня.

Список використаних джерел

1. Освітня програма «Екологія» (магістр) Уманський національний університет садівництва. URL: <https://ects.udau.edu.ua/ua/informaciya-po-programam/fakultet-plodoovochivnictva-ekologii-ta-zahistu-roslin/op-ekologiya-magistr.html>
2. Освітньо-професійна програма «Екологія та екологічна освіта» Житомирський державний університет імені І. Франка. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/StudyProgram/8/vupawp.pdf>
3. Освітня програма «Екологія та охорона навколишнього середовища» НУ ім. адмірала Макарова. URL: https://drive.google.com/file/d/11HFrmYz_0obh1hbRoZdMEXs11XuvtpmI/view
4. <https://nuos.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/OPP-101-Ekologiya-ta-ohorona-NS-magistri.pdf>
5. Освітня програма «Екологія» НУ «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. URL: <https://drive.google.com/file/d/1OkG0AN6DNrPFTJ0lrCgv0Mz8aVDJc2AN/view>
6. Освітня програма «Екологічна безпека» НУ «Чернігівська політехніка». URL: https://op.stu.cn.ua/files/op/opp_ekolohichna_bezpeka_mahistr_2024.PDF

Ярошенко А. І., Самойленко П. В.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ХІМІЯ)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Хімія)» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є професійно орієнтованою і спрямована на формування професійних компетентностей майбутніх учителів хімії, біології та основ здоров'я закладів загальної середньої, фахової передвищої та викладачів хімічних дисциплін закладів вищої освіти.